

een textielonderwijs voor de toekomst?

J. Vandendriessche,
Adviseur Febeltex

Het textielonderwijs kent globaal sedert de zestiger jaren een konstante daling. De sterkste daling tekent zich af in het onderwijs met beperkt leerplan. In absolute cijfers staan thans 1.300 leerlingen in alle leerniveau's en streken tegenover 90.000 arbeiders en bedienden in de textielsector.

Het textielonderwijs vertegenwoordigt 0,82 % van de technische en beroepsschoolbevolking. Van de gediplomeerden A3 en A2, tewerkgesteld in de sektor, bezitten respectievelijk slechts 20 en 35 % textieldiploma's.

Zelfs in regio's waar de textielsector een belangrijke tewerkstellingssector is blijft het textielonderwijs verhoudingsgewijs gering. Textielonderwijs tegenover ander beroeps/technisch onderwijs haalt slechts een verhouding van 1 tot 10 wanneer dit gesteld tegenover het belang van textiel en andere sectoren.

Waarom nog een specifieke textielscholing aanhouden waar er zo weinig leerlingen zijn in de vele afdelingen en de meeste gediplomeerden uit andere scholingsvormen komen?

Om op deze vraag te antwoorden werd door de beroepsfederatie een onderzoek doorgevoerd naar de opleidingsbehoeften zoals aangevoeld door de bedrijven.

De perceptie van opleidingsbehoeften staat in rechtstreeks verband met de veranderingen die reeds plaats gegrepen hebben of die in de naaste toekomst verwacht worden. De opleidingsbehoeften situeren zich vooral bij de meestersgasten, het technisch en onderhoudspersoneel, het produktiepersoneel met de hoogste kwalificatie.

In de toekomst zullen hogere niveau's van verworven kennis aangesproken worden.

Het kennispeil van het personeel is volgen vele bedrijven niet voldoende om de technische en organisatorische evolutie op de voet te volgen. De bedrijven bij de enquête betrokken stellen eisen op gebied van onderwijs als aanwervingsvoorwaarde. Deze eisen kunnen echter niet altijd voldaan worden wegens het gebrek aan textielafgestudeerden.

De vraag naar geschoold personeel is verder niet alleen kwalitatief maar ook kwantitatief. De oudere groepen in de ouderdomspyramide van textieltewerkgestelden die belangrijk in aantal zijn, zullen binnenkort vervangen moeten worden door jongere personen die jammer genoeg weinig voorhanden zijn. De textielnijverheid zal globaal genomen een vragende partner zijn zowel voor meer als voor betere opleidingen en zij zal zich niet tevreden kunnen stellen met de beperkte structuren die thans bestaan.

De opleiding in de streek van West-Vlaanderen is te éénzijdig op weefkunde gericht. Veredeling-, spinnerij- en breigoedopleiding komen er niet of weinig aan bod. Verder beperkt het dagonderwijs zich tot het secundair niveau.

Dit onevenwicht tussen opleidings- en tewerkstellingsstructuren stelt inderdaad problemen voor bedrijven bij de opleiding van hun personeel.

Grosso modo zijn er drie vormen van opleiding :

- (1) schoolse opleiding in een beroeps- op technische school ;
- (2) korte opleiding in de ondernemingen ;
- (3) langere cycli in de onderneming met steun van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening of in eigen centra.

Eigen RVA-textielcentra bestaan niet in West-Vlaanderen. Elke opleiding wordt dus betrokken vanuit het onderwijs of vanuit korte bedrijfsopleiding.

Deze bedrijfsscholing is natuurlijk zeer verschillend van de opleiding in de textielscholen. De bedrijfsopleiding is van korte duur en konkreet, en richt zich naar volwassenen. Schoolse opleiding daarentegen heeft een ganse waaier van opdrachten op het vlak van de menselijke persoonlijkheid. Het ene is industriële training, het andere technische opvoeding. Er dient een gezonde dialoog te bestaan tussen beide vormingspolen.

Personen kunnen na een schoolse opleiding weinig praktische kennis hebben die onmiddellijk in de bedrijven bruikbaar is. Nochtans is schoolse opleiding een noodzakelijke basis maar ze mag zich niet louter theoretisch richten en het contact met de bedrijfswerkelijkheid vluchten. Het schoolse onderwijs zal zich handhaven als een basisopleiding die naast textielbegrippen ook een denkwijze aanbrengt. De bedrijfsopleiding brengt die kennis tot haar volle recht door een korte inwijding in de specifieke bedrijfsgegevens.

Indien de textielnijverheid nog verder goed geschoolde arbeidskrachten wenst te hebben zal de aantrekkingskracht van de scholen sterk dienen te worden verbeterd. De inhoud van de programma's moet worden aangepast aan de moderne technieken en aan de konkrete noden van de nijverheid en later zullen bijscholing zowel als vervolmakingspakketten moeten verstrekt worden na een elementaire vorming.

Zowel het aantal personen die zich in de textielopleiding begeven, als de pedagogische aanpak van het textielonderwijs zelf, zijn aan een verbetering toe. De nijverheid moet zelf een inspanning doen, hetzij individueel, hetzij kollektief om aan de toekomstige en de reeds bestaande noden het hoofd te bieden.

De wisselende produktietechnieken in verband met de variatie van produkten moet door een permanente recyclagemogelijkheid van de tewerkgestelden uitgebouwd worden. Een persoon zal na zijn schoolse vorming in staat moeten zijn om de aanpassingen te volgen hetzij door een nieuw beroep aan te leren, hetzij door een nieuw technologisch proces te beheersen.

Het textielonderwijs voor de toekomst dient nu reeds zijn structuren soepel aan te passen en zijn eigen taak in het globaal pakket van opleiding 'school-bedrijf' grondig te overwegen. Dat leerlingen die een dusdanig onderwijs zullen gevolgd heben en de nodige soepelheid vertonen een toekomst verzekerd is, blijkt uit de grote vraag die nu reeds bestaat naar textielgekwalficeerden, een vraag die zich nog sterker zal doorzetten naarmate de evolutie in de nijverheid en de kwaliteitsgevoeligheid vordert.

Slechts door een optimale inzet van het menselijk potentieel zal de sektor zijn toekomst gewaarborgd zien. De ontwikkeling van dit potentieel is de taak van opleiding in bedrijf en school.